

Ljiljana Bubnjević, Dragana Radojičić: *Mozaik arhivske bliskosti – antropologija sećanja od Panonskog do Jadranskog mora*, Metroon – izvori za etnologiju i antropologiju, knjiga 5. Novi Sad - Beograd: Arhiv Vojvodine i Etnografski institut SANU, 2020.

Sadržaj:

“Čista” granica

I Arhivske tajne - antropološka otkrića

II Zapisi prošlosti - more bliskosti

III Sa margine do naučne discipline – kompozicija arhivalija od Panonskog do Jadranskog mora

Mozaik arhivskih kutija

Literatura

Popis dokumenata (kolor blok)

Knjiga Ljiljane Bubnjević i Dragane Radojičić *Mozaik arhivske bliskosti – antropologija sećanja od Panonskog do Jadranskog mora* u fokus stavlja arhivske izvore koje su autroke konsultovale u Arhivu Vojvodine i arhivima Boke Kotorske. Ljiljana Bubnjević i Dragana Radojičić su na taj način kreirale kako kažu „mozaičku sliku minulih epoha“ (Bubnjević & Radojičić 2022, “Čista” granica, 1) i to „kroz arhivsko/antropološku vizuru.“ (Bubnjević & Radojičić 2022, “Čista” granica, 1)

Autorke su mozaik arhivske bliskosti sastavile iz izabranog arhivskog materijala sa idejom da svoja dosadašnja znanja i rad pretoče u tekst koji ne podrazumeva kritiku ili analizu izvora, niti njihovo tumačenje u određenom teorijskom kontekstu, već su imale nameru da u tekst pretoče kako kažu „iskustvo i sećanje u misiji očuvanja kulturne baštine“. (Bubnjević & Radojičić 2022, zaključak)

Arhivski izvori su im poslužili da putujući između dva mora – Panonskog i Jadranskog izvedu komparativnu sintezu i putem nje ukažu na „dijapazon različitih segmenata života tokom osamnaestog i devetnaestog veka kako na prostoru Panonske nizije tako i u Bokokotorskom zalivu.“ (Bubnjević & Radojičić 2022, zaključak)

Knjiga tako postaje svojevrsan „mozaik informacija“ (Bubnjević & Radojičić 2022, zaključak), kako navode autorke, koji pruža “konciznu sliku analiziranih događaja i vremena.“ (Bubnjević & Radojičić 2022, zaključak)

Jedana od ključnih pojmova u knjizi jeste kultura sećanja. Reč je o kulturi i sećanju koje je moguće dekodirati na osnovu podataka koji su dati u okviru arhivskih dokumenata. U tom

pogledu se ističe mogućnost čitanja arhivskih izvora u različitim kontekstima. Tako je u knjizi poseban akcenat stavljen na problematiku migracija i vojnih aktivnosti koje su se odvijale na prostoru koji je stavljen u istraživački fokus. Posebna pažnja je usmerena i ka kulturi odevanja. U tom pogledu su meni lično pažnju privukli izrazi koji su se koristili za pojedine odevne predmete jer su neki od njih, prema mojim saznanjima, i danas u upotrebi, doduše na jednom drugom geografskom prostoru.

U tom pogledu mogu da kažem da su Ljiljana Bubnjević i Dragana Radojičić sa ovim, kako kažu pionirskim poduhvatom opravdano nastojale da podstaknu i druge istraživače da svoj rad usmere i ka arhivskoj građi koja pruža niz mogućnosti za istraživanja i kreativna promišljanja na različite, možda i neočekivane teme.

Knjiga dakle stavlja akcenat na arhivistiku i mogućnost njene primene u etnološkim i antropološkim istraživanjima, ali i u kontekstu istorijske, jezičke i kulturološke analize. U tom pogledu se može smatrati potpuno razumljivim to što se čitaoci upoznaju sa postupcima koji se sprovode u cilju sistematizacije i čuvanja arhivske građe, kao i načinom upotrebe arhivskih fondova. Posve je jasno da arhivska građa sama po sebi može da ima ulogu očuvanja i prenošenja činjenica iz prošlosti s tim da podaci koje ona sadrži postaju svedoci prošlosti ukoliko se arhivski materijal koristi kao izvor u naučno-istraživačkom radu.

Mozaik arhivske bliskosti svedoči i o bogastvu fondova koji postoje u Arhivu Vojvodine i u arhivima u Boki Kotorskoj. Poseban pečat studiji daju dokumenti koji se koriste u kontekstu prikazivanja i interpretacije izvora.

Ova studija svakako predstavlja podsticaj za istraživače „pozivajući“ ih da svoje rezultate istraživanja prezentuju u vidu slične publikacije.

Važnim smatram naglasiti da su autorke sa ovom monografijom utrle put saradnji između Arhiva Vojvodine i Etnografskog instituta SANU i na polju izdavačke delatnosti. *Mozaik arhivske bliskosti* se u tom kontekstu može čitati i kao pokazatelj uspešne saradnje između saradnika Etnografskog instituta SANU i Arhiva Vojvodine.

Knjiga sa kojom smo danas imali prilike da se upoznamo predstavlja zaokruženu celinu. S tim što je ovom prilikom predstavljen tek jedan njen manji deo.

Dozvolite da se zahvalim Ljiljani Bubnjević i Dragani Radojičić na mogućnosti da putem čitanja njihove knjige steknemo nova znanja i saznanja, osetimo duh kreativnosti koji provejava kroz štivo i navodi na razmišljanja o nekim već realizovanim ili tek zamišljenim putovanjima

bilo da je u pitanju put kroz arhivske ili neke druge izvore potekle sa Panonskog, Jadranskog ili neko drugog mora.

Jadranka Đorđević Crnobrnja

Etnografski institut SANU

Tekst pročitao na promociji knjige *Mozaik arhivske bliskosti – antropologija sećanja od Panonskog do Jadranskog mora* u Arhivu Vojvodine, Novi Sad 27.9.2022.